

7. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHI

Juhtsalm: Nõnda ütleb Issand, kes sind on loonud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt (Js 43:1).

Tekstikäsitus 5Ms 7:6-12

Heaks sissejuhatuseks perikoobi juurde asumisel on H.OCKERT, Piibliõpetus, lk.35-36, märksõna "Deuteronomium", mida on võimalik kasutada ka jutluses tekstile tausta andmiseks. Teadusliku ülevaate saamiseks vt. A.WEISER, Vana Testamendi sissejuhatus, "§ 14. Deuteronomium".

Perikoop on võetud Deuteronomiumi pareneetilisest osast (6:10-9:6), kus s.1-16 moodustavad omaette lõigu. See lõik käsitleb järgmisi teemasid. 1) Kaananisse jõudes ei tohi Iisrael sealsete rahvastega sõlmida mingit lepingut ega võitjana anda neile armu, kõnelemata sugulussidemete sõlmimisest segaabelude kaudu (s.1-6). 2) Niisugusel nõudel on kaks põhjendust. a) Iisraelil on oht hakata koos sealsete rahvastega teenima teisi Jumalaid (s.4). b) Iisrael on Jumalale pühitsetud erirahvas, kes ei tohi langeda paganarahvaste tasemele (s.6). 3) Mõtisklus Iisraeli kui väikerahva väljavalimisest Jumalale (s.7-8). 4) Iisraelil tuleb teada, et Jumal on ustav ja osutab heldust tuhandenda põlveni neile, kes teda armastavad, kuid hävitab vihkajad (s.9-10). 5) Mõttekäik (s.1-11) lõpeb manitsusega pidada "käske, määrusi ja seadlusi" (s.11). 6) Sellele on lisatud töötus neile, kes Jumala seadusi peavad (s.12-15). 7) Lõik lõpeb üleskutsega pühaks sõjaks (s.16). See teema jätkub kuni peatüki lõpuni. - Jutluse aluseks on nimetatud lõigu keskmine osa (s.6-12), mida käsitletes peame paratamatult arvestama lõigu kõiki teemasid.

Perikoobi ülelugemisel märkame kohe, et kord räägitakse jumalarahvast ainsuses (s.6,9,11), kord mitmuses (s.7,8,12). Esimesed palad on võetud nn. algdeuteronomiumist ja ulatuvad tagasi hilisemate kuningate aega. Teised moodustavad eksiiljärgse täienduse algtekstile.

5Ms 7 sarnased tekstid on 2Ms 23:20-33; 34:11-16 ja Km 2:1-5.

Jutlustamiseks leiame perikoobist kaks olulist teemat. Need on a) Jumala armastuse ja ustavuse värvikas kirjeldus ning b) Jumala käskude pidamise õnnistus.

Eksegees

S.6.

Salm algab sidesõnaga "sest". Siin põhjendatakse eelpool antud korraldusi. Temaaliselt on salm seotud ka temale järgneva. Peatüki algus räägib Kaananist, mille Jumal annab kõrbest tulnud Iisraelile. See pole mitte tühi maa, vaid juba vanadest aegadest peale asustatud ala. Edasi on antud sealsete asukate nimistu, kuhu märgitud seitse paganarahvast. Samasuguseid nimistuid mõningate muudatustega leiame Pentateugis mujalgi (1Ms 15:20 j.; 2Ms 3:8,17; 13:5). Nimetatud rahvaste alistamisel on Jumal ise Iisraelile väejuhiks ja tagab võidu. Need rahvad tuleb hävitada. Meie arusaamise järgi kohutav käsk! Iisrael ei tohi paganatele anda armu, sõlmida nendega lepingut (*berit*) või koguni saada paganatega langudeks, mis tähendaks religioonide (s.4) ja rahvuste (s.6) segunemist. Et vältida ebajumalate kummardamise ohtu tuleb hävitada ka kõik paganlikud kultuseobjektid: altarid, ebausused, viljakusetulbad ja jumalakujud. - Iisrael on Jumalale pühitsetud rahvas. Jumal on ta enesele valinud. Ta on Jumala omand (omandrahvas) ja erineb kõikidest rahvastest, kes maa peal elavad. Iisrael peab hoolega hoiduma kõigest, mis võiks tema kõrget, aadellikku positsiooni kahjustada.

S.7-8.

Jumal valis Iisraeli endale erirahvaks mitte seepärast, et Iisrael oleks mingil viisil Jumalale imponeerinud. Eriti tõstetakse esile seda, et Iisrael on suurte rahvastega võrreldes üsna pisike. Ta on "väikseim kõigest rahvaist". Maailma rahvaste perest moodustab ta ainult pisikese murdosa. Kuid Jumal ei valinud Iisraeli ka mitte seepärast, et Iisrael "minirahvana" oleks mingi haruldus. Seda ta pole (vrdl. 1:10; 4:6; 10:22; 26:5). Iisraeli valimist ei saa põhjendada selle rahva ühegi omadusega. Järelikult on valimise põhjus mitte Iisraelis, vaid Jumalas. Paradoksaalsel viisil kinkis Jumal oma armastuse Iisraelile ja ainult temale. Jumala armastuse kohta kasutatakse siin "puhtilmalikku" sõna, mis tähendab "kellegi küljes rippumist" (vrdl. 10:15; 21:11; 1Ms 34:8). Igasugune võimalus uhkeldada on seega maha kriipsutatud. Kuuluda Jumalale - see on ainult arm. Midagi samalaadset räägib Paulus ka UT-i jumalarahva kohta 1Kr 1:26 jj.

Väljavalimise teiseks põhjuseks on selle rahva esivanematele vandega antud töötused. Jällegi pole võimalik esitada selle kohta mingit argumenti, miks Jumal andis vande (= töötuse) just Iisraeli esisadele (vrdl. 4:37; 9:5; 10:15) või miks Jumal üldse sidus ennast vandega. Tekstis esinevad kõrvuti mõisted "armastus" ja "vanne". Seega pole Iisraeli väljavalimine ainult hetkelise kiindumuse tagajärg, mis sama ruttu võib kaduda, nagu ta tekkis. Tegemist on läbi aegade ulatuva armastusega, mis pole ka praeguseks mitte

lõppenud. Jumala armastuse ja truuduse võimsaks demonstratsiooniks oli Iisraeli vabastamine Egiptuse orjusest, mida VT meenutab ikka ja jälle (vrdl. 3:24; 4:31-40; 6:12 jt.).

Mõnikord väidetakse, et Jumala armastuse motiiv kerkib VT-s esile alles prohvet Hoosea juures (pt.1-3). Tegelikult on see motiiv Piiblis olemas algusest peale. Hoosea käsitab ennemini kriisiolukorda, kus Iisraeli võrreldakse truudusetu abielunaisega. Jumala armastusest räägivad ka mitmed teised prohvetid (vrdl. Jr 31:3; Js 43:4; 63:9; Sf 7:13; Ml 1:2 jt.).

S.9-10 .

Teksti autor jätkab - nüüd juba hümnaolises stiilis. Ta rõhutab kõigepealt, et JHWH on Jumal ainulaadses ja absoluutses mõttes. Ta pole üksnes Iisraeli Jumal, kusjuures teistel rahvastel võivad olla omad jumalad. JHWH pole ka mitte mingi ülijumal teiste jumalate suhtes, vaid on lihtsalt JUMAL. Kedaigi teist ei eksisteeri üldse (vrdl. 4:35,39). Niiisugust Jumalat kui lepingupartnerit võib usaldada (Js 49:7). Iisraelil on selles suhtes juba pikaajalised kogemused. JHWH on oma rahvale truud, peab lepingut ja ootab, et ka teine lepingupartner käitaks vastavalt. Kes Jumalat armastavad ja tema käsk peavad, neile osutab Jumal heldust "tuhandenda põlveni" s.t läbi ajaloo ikka ja igavesti. Jumala heldusena kujutletakse VT-s maisi hüvesid (vrdl. s.13-15) ja alles UT-s jõutakse Jeesuses Kristuses meile avanenud vaimsete väärtusteni.

Kes aga Jumalat ei armasta, vaid - vastupidi - vihkavad, neile tasub Jumal otsekohe. Sellised hävitatakse.

Siin antakse vabas sõnastuses edasi 2Ms 20:5 j. , kuid jäetakse kõrvale Jumala viha mõju järeltulijatele "kolmanda ja neljanda põlveni" Põhjenduse leiame Jr 31:29 j. ja Hs 18 . On huvitav, et kristlikud eksegeedid rõhutavad ikka VT-i tasueetikat. Juudi eksegeedid perikoobist seda aga ei leia. Jumala heldus kestab teda armastanud inimeste järeltulijatele "tuhandenda põlveni". Järeltult saavad esivanemate tõttu Jumala heldusest osa isegi niisugused järeltulijad, kes ise Jumalat ei armasta ja seetõttu töötuses ei osale. Vrdl. ka Mt 5:48b .

S.11 .

Siin rõhutatakse rahva kui lepingupartneri kohustusi: pidada "käske, määrusi ja seadlusi, mis ma täna sulle annan." 5Ms jätab mulje, nagu oleks tegemist teistkordse lepingu sõlmimisega Moosese vahendusel (vrdl. 28:69!). Esmakordselt tehti seda varsti pärast Egiptusest lahkumist Siinai mäel (2Ms 19-24), teistkordselt aga enne astumist Tootatud maa pinnale kusagil Moabi aladel (vt. Stuttgarter Erklärungs-bibel, 2/1992, lk.218).

Mitte ainult s.11, vaid Deuteronomium tervikuna on tõsiseks ja tungivaks üleskutseks rahva südametunnistusele. "Käske, määrusi ja

seadlusi" (mõned eksegeedid näevad nendes Lepinguraamatut 2Ms 20:22-23.33 - vt. ka A.WEISER, Vana Testamendi sissejuhatus, lk.44 j.) ei esitata karmil kujul, nõnda et rahvas kuulaks neid värisedes (vrdl. 2Ms 20:18 jj.), vaid esiplaanile asetatakse Jumala armastus.

S.12 .

See salm kuulub juba järgmisesse lõiku (s.12-16). Lause algab sõnadega: "Ja kui te võtate kuulda neid seadusi...siis...". Mis siis toimub seda kirjeldavad s.13-15.

Jumala seaduse kuuluvad täitmisele Jumala enese pärast ja mitte mingi tasulootuse tõttu. Need on kehtivad igal juhul. Selles mõttes võiks neid võrrelda universaalse gravitatsiooniseadusega. Kui me gravitatsiooniseadust arvestame, lähevad meie ettevõtmised korda. Kui juba elutul loodusseadusel on niisugused tagajärjed, kui palju enam siis "elava Jumala" püha tahte täitmisel. Sellel on suur õnnistus.

Mõtisklusi

Perikoop on võetud Deuteronomiumist. Deuteronomium on omamoodi "postill", kus meile jutlustavad mitmes erinevas kihis hääled Iisraeli minevikust.

Perikoobi üle jutlustades on üheks võimaluseks mediteerida tekstis esinevate mõistete üle, nagu "pühitsetud rahvas", "valimine", "leping", "käsud", "armastus", "kuulekus" jne. Muidugi ei luba jutluseks antud aeg käsitada neid kõiki.

M.LUTHER oma raamatus "Auslegung über etliche Kapitel des fünften Buchs Mosis" lähtub 5Ms 7 seletamisel esimesest käsust. Sedasama teeb ka Calvin.

Teksti üle saab jutlustada mitmeti. Näiteks on võimalik rääkida kristlaste ja neile vaenuliku maailma suhetest. Selleks on kolm lähtekohta. 1) *Meie vaenlased on Jumala vaenlased*. Nii kujutleb asja primitiivne rahvausund ja ka moodne usulise värvinguga natsionalism. 2) *Jumala vaenlased on meie vaenlased*. Niisugune on mõnede VT-i kihtide seisukoht. Kuid juba näiteks Deuteromesaja ületab selle. Js 52:13-53:12 tulevad juudi eksegeesi kohaselt JHWH sulase (= jumalarahva) kannatused õnnistuseks paganatele. 3) *Jumala vaenlased on meie ligimesed*, kelle juurde oleme läkitatud neid teenima. Niisugune on meie preesterlik ülesanne. Sellist seisukohta esindab Mäejutluse suur armastuskäsk (Mt 5:43-48), mida täites andis Jeesus jumalate päästmiseks oma elu (vrdl. Rm 5:6) ja suri hukkatute eest palvetades (Lk 5:6). - Kuidas 3.eeldust rakendada igapäevases elus, selle kohta tõi Jeesus näite Mt 5:41 . Kui Rooma sõdur sunnib sind pakikandjana

minema temaga kaasa ühe miili, mine vabatahtlikult veel teinegi miil. - Tänapäeval on tehniliselt võimalik hävitada tuumasõjas terve inimkond. Seepärast tuleks pöörata 3. eeldusele erilist tähelepanu.

Täiesti põhjendatult on paganate hävitamiskäsk (s.2,16) jäetud perikoobist välja. Seda käsku rakendatakse etnilise puhastuse kujul praegu Bosnias - kuuldavasti Moskva ja kogu Venemaa patriarhi Aleksiusse "õnnistusel".

5Ms 7:6-8 on Deuteronomiumi valimisõpetuse *locus classicus* (G.v.RAD).

Iisrael imestas selle üle, et Jumal on tema enesele valinud. Seejuures lähtus ta Egiptuse orjusest vabastamise tõsiasjast. - Meie imestame samuti, et meid on valitud. Lähtekohaks on Jeesuse Kristuse ristisurm. Indiviidi tasandil on lähtekohaks minu ristimine. Eriti lasteristimise puhul (vastandina baptistide "usuristimisele") kehtib s.7 : "Te olete ju väikseim kõigist." Ristimisele toodud imik on seda tõepoolest.

Kui jutluses soovitakse mainida ka s.5 , tuleks järele mõelda, missugused on praegu need paganlikud altarid, ebaususambad, viljakusetulbad ja jumalakujud, mis peame armutult kõrvaldama oma elust.

Mitmele on saanud moodsaks ebajumalaks tema ise.

Valimise tunnuseks on ristimine. Ristitud inimese ette on seatud kaks võimalust oma tagajärgedega (s.9 ja s.10).

Perikoop aitab leida vastust inimeksistentsi põhiküsimustele. Kes ma olen? Kust ma tulen? Kellele ma kuulun? Siin juhatab meile teed 7. nelipühijärgseks pühapäevaks antud psalm (Ps 139).

Jutluseks

1.

Mida praegu jutluse aluseks ette lugesin, see on ise üks jutlus, mis peetud 7.saj. e.Kr. tõenäoselt Jeruusalemmas. Eksegeedid väidavad, et ainsuses kirjapandud laused (s.6,9,11) oma algsel kujul on pärit kuningate aja lõpupoolelt. Jumalarahva tuleviku kohale olid siis kerkinud ähvardavad kõuepilved. Iisraeli "kuldajastu" Taaveti ja Saalomoni valitsuse all oli jäänud kaugele seljataha. Teatavasti pärast Saalomoni surma põhjapoolsed suguharud eraldusid ja moodustasid omaette riigi. Siitpeale elas VT-i jumalarahvas kahes riigis: nn. Põhjariigis, mille keskuseks Samaaria ja Lõunariigis, keskusega Jeruusalemm. Kui näiteks Eesti jagunek kaheks keskustega Tallinn ja Tartu või koguni Tallinn ja Narva, siis oleks see igal juhul õnnetus. Samuti oli Palestiinas. Päril hullud ajad aga ootasid Iisraeli ees. Umbes kaks sajandit pärast riigijagunemist hävitasid assüürlased Põhjariigi hoopis, küüditasid suure osa rahvast minema ja tõid asemele

inimesi impeeriumi teistelt aladelt. Nii tehti pool sajandit tagasi ka Eestis. Sellest lõögist ei toibunud Põhjariik enam kunagi. Assüüria kimbutas ka Lõunariiki. Kord tuli talle makse tasuda, kord vallutas ta siin linnasid ja piiras Jeruusalemma. Kõige halvemat oli seni suudetud vältida.

Niisuguses olukorras astus esile jutlustaja ja meenutas rahvale neid kaugeid aegu, kus Iisrael pika kõrberrännaku lõpul oli viimaks jõudnud Tootatud maa piirile. Juuda mägede kontuurid olid eemalt juba näha. Rahvale kuulutati: "Kui Issand, su Jumal, viib sind sellele maale, siis ..." (s.1). [Edasi esitada lühikokkuvõtte pt. 7 algusest, kasutades rõhutatult "sina"-vormi. Teksti parafraseerida nõnda, et kogodus hakkaks mõtlema iseendast kui "pühitsetud rahvast" ja "Jumala omandist"]. Kogodus peab teadma, kes ja missugune on Jumal (s.9). Jumala armastusele ja ustavusele vastamiseks on kaks võimalust. Me saame teda kas armastada või vihata, olla Jumalale truud või ebatruud (nagu tänapäeva abielus). Mõlemal on oma kindlad tagajärjed.

2.

Edasi kuuleme juba ühe teise jutlustaja hää, kes astus esile eelmisest umbes kaks sajandit hiljem. Teda võime ära tunda sellest, et ta ütleb rahvast kõnetades mitte "sina", vaid "teie" (s.7,8,12). Vahepeal olid ka Lõunariigist ja Jeruusalemmast käinud üle väga rängad sündmused. Jumala tempel hävitati. Jeruusalemm, juutluse sümbol oli varemeis. Seda tegid mitte enam assüürlased, vaid juba järgmine suurvõim Lähis-Ida ajaloos, nimelt babüloomlased eesotsas kuningas Nebukadnetsariga. Juutide kannatused on meile lähedased, sest suurvõimud on korduvalt purustanud ka meie väikest Eesti kodu (Põhjasõda, Teine maailmasõda). Juudid viidi Babülooniasse sundasumisele, kus nende vangipõli kestis kaks inimpõlve. See on jälle nagu pilt meie lähiminevikust, kus rahva paremik hävitati või küüditati Siberisse. Kõikidele suurtele impeeriumidele aga tuleb kord lõpp. Nii läks ka Babülooniaga ja juudid said loa pöörduda võõrsilt tagasi koju. Paljud kasutasid rõõmuga seda võimalust. Paraku ei oodanud neid kodus ees niisugune elu, millest nad võõrsil olid unistanud. Maa oli varemeis. Rahvas vaesunud. Rõõvsalgad segasid normaalse elu ehitamist. Kui esialgu hakati vaimustusega taastama ka templit, siis peagi see töö soikus aastakümneteks. Palestiina olud olid nii hullud, et paljud juudid eelistasid jäädagi Babülooniasse.

Nüüd astus esile teine jutlustaja, kelle häält kuuleme tekstist. Ta kordas sisuliselt sedasama, mida oli öelnud esimene. Taas rääkis ta Iisraeli rahvast Tootatud maa piiril. Teine jutlustaja tõstis esile eriti Jumala armastust, mis oli valinud endale pärisomandiks just Aabrahami, Iisaki ja Jaakobi järeltulijate pisikese rahvakillu. Jumal oli päästnud nad Egiptuse orjusest,

kus rahvas mõnekümne aastaga oleksid välja surnud, sest esiteks oli orjus väga ränk ja teiseks ei lubanud vaarao üles kasvatada ainustki poeglast. Jumal oli valinud Iisraeli ja päästnud ta Egiptusest mitte seepärast, et see rahvas oleks olnud imposantne või suur. Iisrael oli armetu ja "väiksem kõigist rahvaist". Valiku põhjus polnud mitte rahvas, vaid Jumalas eneses. Jumal armastas seda rahvast. Mingit muud põhjendust tema väljavalimisel ei olnud. Nagu kuningate ajal, nii seadis Jumal ka pärast Paabeli vangipõlve rahva ette kaks võimalust. Kui rahvas vastab Jumala armastusele omapoolse armastusega ja käskude pidamisega, siis ootab neid ees ilus tulevik. Jumal osutab neile heldust tuhandenda põlveni s.t. igavesti. Kui rahvas Jumalat armastada ei taha, on temal peagi lõpp.

Perikoobi viimases salmis (s.12) kuulsime jälle esimese jutlustaja häält. Algse teksti redigeerija on mõlema jutlustaja sõnumi kokku kirjutanud. Läbi terve ajaloo saadab Iisraeli Jumala töotus. See on alati ühesugune. Kas seisab rahvas pärast kõrberännakut Tootatud maa piiril, mida ta peab hakkama vallutama, või vaatab ta murega tulevikku kuningate aja lõpul või on raskustes pärast Paabeli vangipõlve - ikka ütleb Jumal: "Kui te võtate kuulda neid seadusi ja ... teete nende järgi, siis peab Issand, su Jumal, sinuga lepingut ja osutab heldust, mis ta su vanemaile on vandega töotanud" (s.12).

3.

Jumal armastas Iisraeli. Aga ta on armastanud ja armastab ka väikest eesti rahvast. Nagu Jumal andis Iisraelile Kaanimaa, tänapäeva Palestiina, nii on ta andnud meie esivanematele koduks väikese maalapi Läänemere idakaldal ja Soome lahest lõuna pool. Jumal hoidis Iisraeli - ka siis, kui ta teda karistas. Samuti on olnud meie rahvaga. Me pole ajaloo tormides otsa saanud. Näiteks meie suguvennad liivlased on ajaloo näitelavalt kadunud, kuigi nende nime järgi veel 100 a. tagasi kutsuti ka tervet Lõuna-Eestit. Eestlastele on Jumal olnud armuline. Mitte seepärast, et meie rahvas oleks kuidagi teistest parem, et ta avaldaks kõigile muljet või oleks suur. Gustav Suits laulab meie minevikust: "Õudne kui needmine ajalugu, maha tallatud, jõuetu sugu...". Mis aga puutub suurusesse, siis oleme Läänemere regioonis kahtlemata kõige väiksem rahvas, kellel on oma riik. Erilist armu osutas Jumal meile kümnekond aastat tagasi Eesti omariikluse taastamisel. Me vabanesime N.impeeriumi haardest ainsagi püssipauguta, kuigi nende võimas ja hästirelvastatud sõjavägi viibis Eestis. Jumal lihtsalt ei lubanud otsustavatel päevadel tuua sõdureid kasarmutest välja. Jumal tegi seepärast niisuguse ime, et meie ei saaks omale vabaduse kättevoitmiseiga kiidelda (vrldl. 1Kr 1:29).

Praegu on meie majanduselus kriis. Olukord on raske nagu juutidel Palestiinas pärast eksiili. Meie ette asetatakse kaks võimalust (s.9-10). On kaks teed, elu- ja surmatee (pt.28!). Eesti rahvale antakse täna jälle uuesti ilus töotus (s.12), mida loetakse ette kõikides meie kirikutes. Kui me võtame kuulda Uue Testamendi seadusi s.t. evangeeliumi Kristusest ja käitume vastavalt oma kõrgele kristlase-kutumusele, siis osutab Jumal meile heldust "tuhandenda põlveni". Siis võime koos isamaalaulikuga soovida: "Jää öitsema aegade meres / riik Põhjamaa riikide peres / Sa Eesti, mu isamaa!"

Kui aga rahvas pöörab Jumalale selja, siis jääb meie tulevik väga tumedaks. Lugesin hiljuti EELK 1998.a. aruannet, mis esitati Kirikukogule. Üks asi selles tegi mind rahutuks ja mõjus hoiatavalt nagu vilkuv punane signaal. Meie kiriku liikmeannetajate üldarv oli 1998.a. väga madal (49779). Veel madalam oli see ainult a.1986 ja 1987. Tookord võis asja vabandada välise usuvastase survega. Nüüd aga on rahvas vabatahtlikult oma rõhuvas enamuses jäänud kirikust eemale. *Quo vadis, eesti rahvas?*

4.

Oleme rääkinud rahva kollektiivsest vastutusest ja rahvale kui tervikule antud töotusest. Iisraeli ajaloos nagu peeglis oleme näinud ka eesti rahvast ja imetlenud Jumala armu, mis meid on kandnud. Nüüd lõpuks vaatleme veel igauks ennast kui kristlast ka individuaalselt.

Tänane pühapäeva sõnum on selles mõttes eriline, et nii epistel (Rm 6:3-8) kui ka evangeelium (Mt 28:16-20) räägivad mõlemad ristimisest. Sel kombel meenutatakse meist igauhele tema ristimist. Ristimisel valis Jumal sinu enesele ja töötas sulle heldust. - Ma arvan, et enamus meist on ristitud pisikese lapsena, sest meie kirik tunnistab lasteristimist. Täisealiselt ristitakse ainult need, kes lapsena on jäänud miskipärast ristimata. Jumal valis ristimissakramendis sinu enesele juba siis, kui olid ainult mõnenädalane, paarikuune või ka -aastane. Mitte seepärast, et sa oleksid kuidagi imponeerinud Jumalale või olnud suur. Ilmselt olid sa kõige väiksema nendest, kes selle püha talituse juures viibisid. Mingist usuelust ei saanud veel olla juttugi.

Ka nende olukord polnud palju parem, keda ristiti täisealistena. Sa tulid ateistlikust ühiskonnast, kus olid koos teiste samasugustena hoidunud eemale Jumalast ja kirikust. Ristimisel ei saanud sa uhkeldada oma tugeva usueluga. Ristimisele tulemine oli ainult esimeseks sammuks sinu usuteel. Ometi valis Jumala armastus sinu.

Nii on Jumal valinud ristimises meid kõiki ja tahab teha meid õndsaks. Nüüd on vaja, et me ise tahaksime sama. Kõik oleneb sellest, kuidas ristitud inimene käitub: kas ta avab Jumalale oma südame või mitte (vrldl. s.9 j.).

Jumala armuseadus asetatakse meie ette siin kirikus pühapäevast pühapäeva. Kui sa võtad seda kuulda ja elad selle järgi, siis peab Issand, su Jumal, sinuga lepingut ja osutab sulle heldust siin ajalikult ja kord igavesti.

Laulud (KLPR)

349,1-3

465,1-4

304,1-2

3

463,1-3

349,4